

SÍDELNÍ GEOGRAFIE 7

Ondřej Mulíček

aktuální SÍDELNÍ PROCESY V ČR

suburbanizace

rezidenční | komerční

různé formy

různé dopady

metropolizace

etablování metropolitní areálů

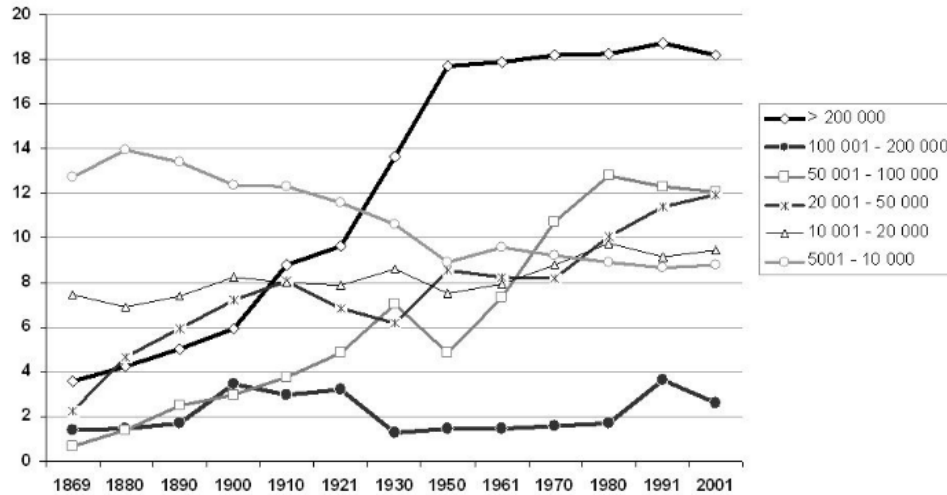
proměny daily urban systems

polarizace

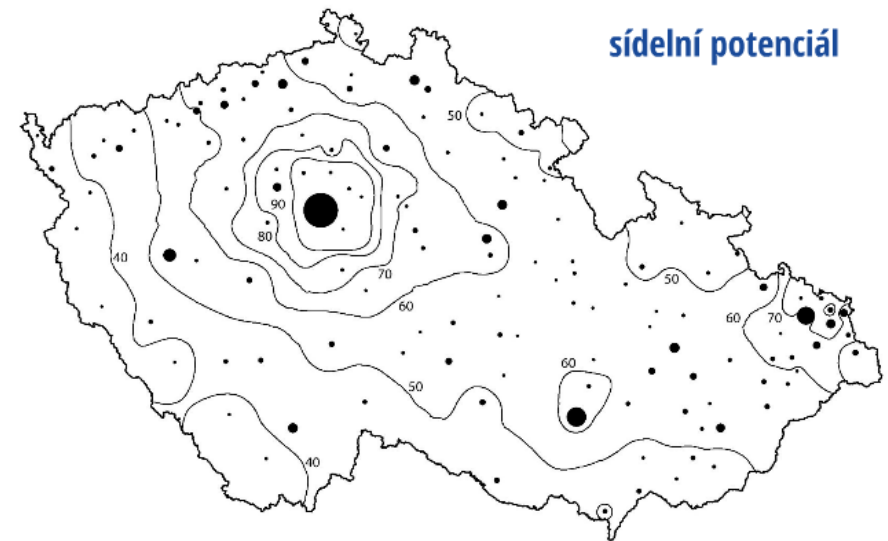
jádra versus periferie

metropolitní versus nemetropolitní

VÝCHOZÍ SITUACE

Obr. X: Podíl vybraných velikostních kategorií obcí na celkovém počtu obyvatel (1869 – 2001)
Zdroj: Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005, I. díl, ČSÚ, 2006

vlivy období socialismu

Obr. X: Obce nad 3000 obyvatel s více než 50 % přírůstkem obyvatel mezi roky 1950 a 1970
Zdroj: Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005, I. díl, ČSÚ, 2006

faktory historického vývoje

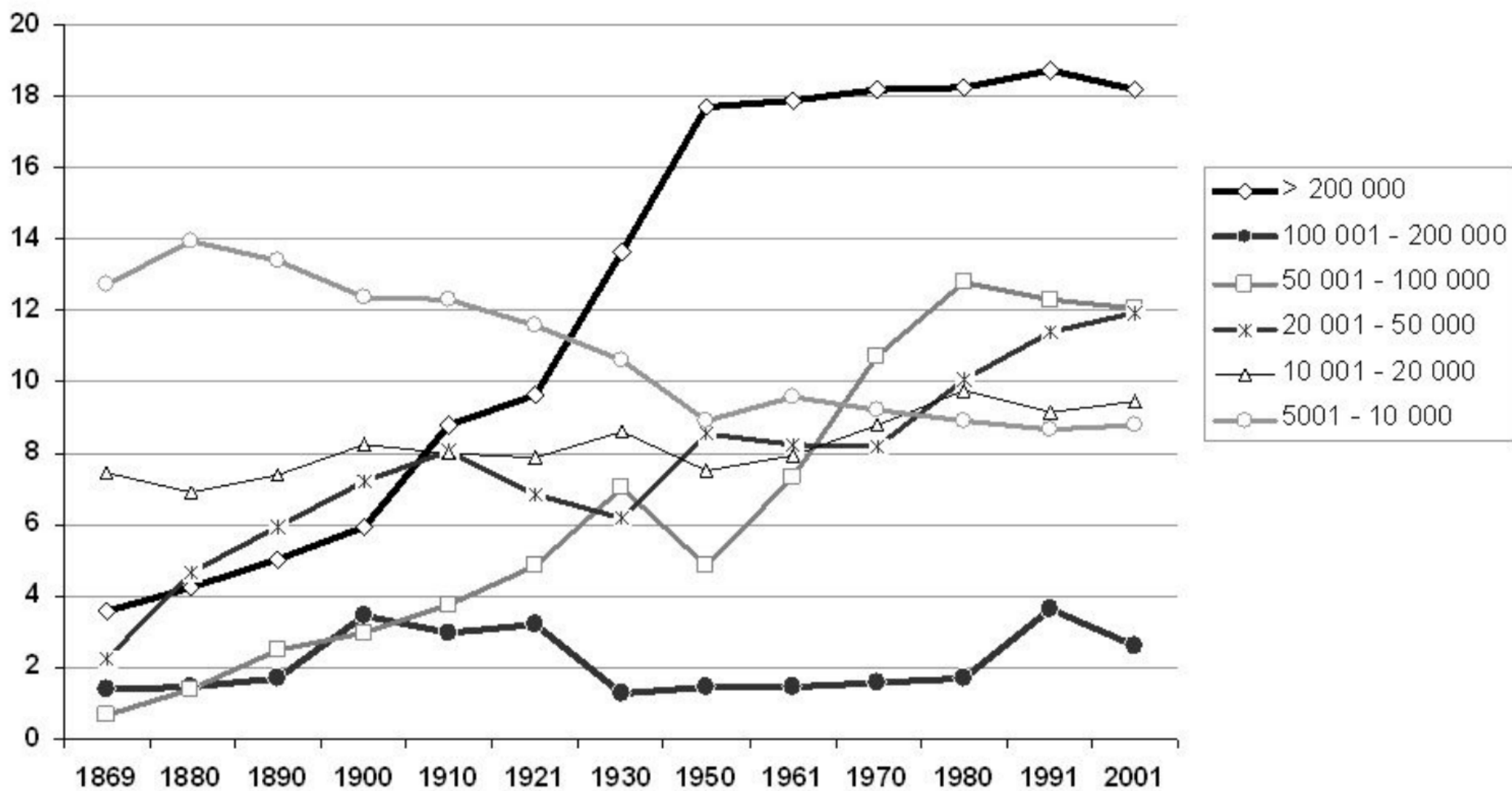
nové procesy ve "starých kulisách"?

mobilitní změny

demografické změny

deindustrializace / terciarizace

změny bytového trhu

Obr. X: Podíl vybraných velikostních kategorií obcí na celkovém počtu obyvatel (1869 – 2001)

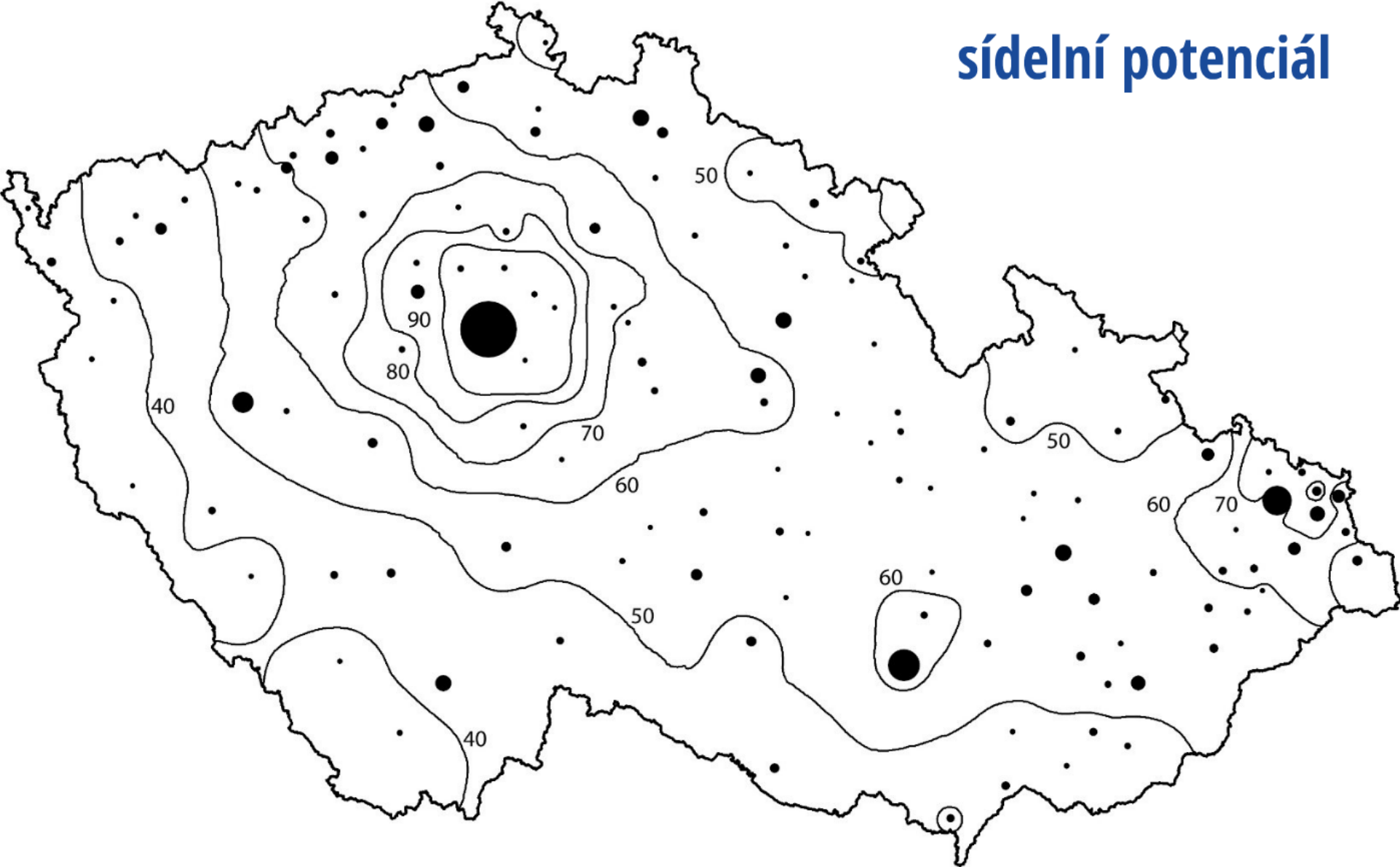
Zdroj: Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005, I. díl, ČSÚ, 2006

vlivy období socialismu

Obr. X: Obce nad 3000 obyvatel s více než 50 % přírůstkem obyvatel mezi roky 1950 a 1970
Zdroj: Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005, I. díl, ČSÚ, 2006

sídelní potenciál

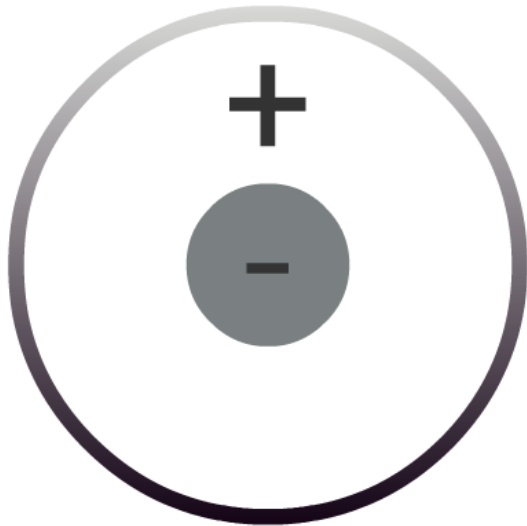

SUBURBANIZACE

Proces suburbanizace znamená přesun obyvatel, jejich aktivit a některých funkcí z jádrového města do zázemí. Jedná se o typický proces rozšiřování území města, který můžeme zaznamenat jak u většiny měst vyspělých zemí, tak v historickém vývoji našich měst. Termín suburbanizace je odvozen z anglického slova suburb, tedy předměstí, které vzniklo jako složenina z latinského základu urbs znamenající město a předpony sub, která označuje umístění vedle, za nebo pod městem.

suburbanizace.cz

ANALYTICKÁ DEFINICE?

zázemí roste, jádro klesá?

musí být růst zázemí syncen migrací z jádra?

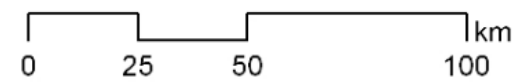
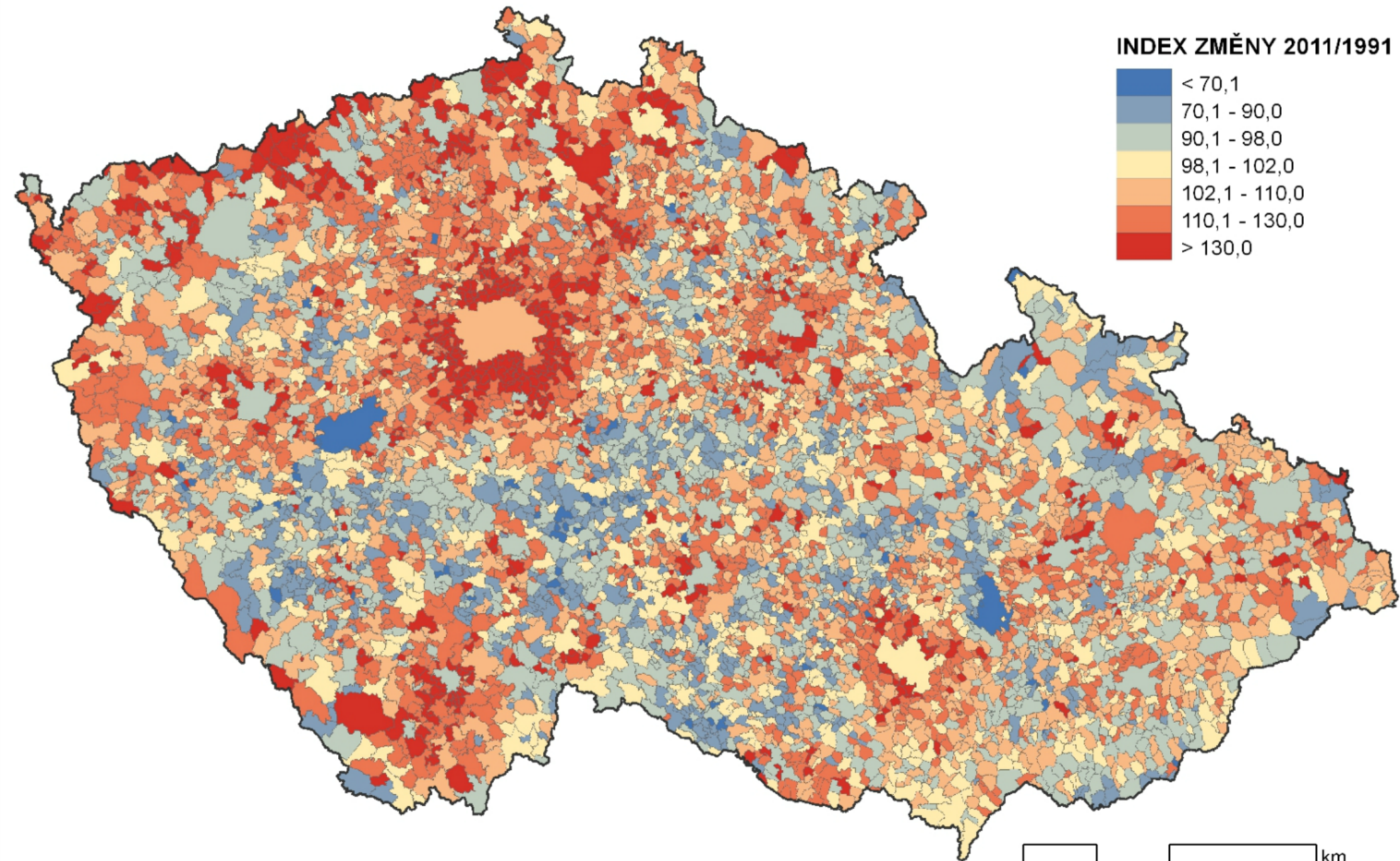
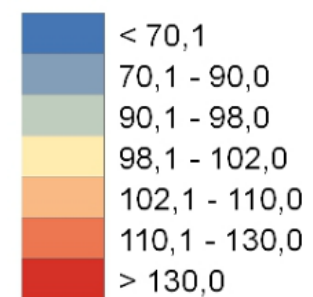
může jádro růst pomaleji než zázemí?

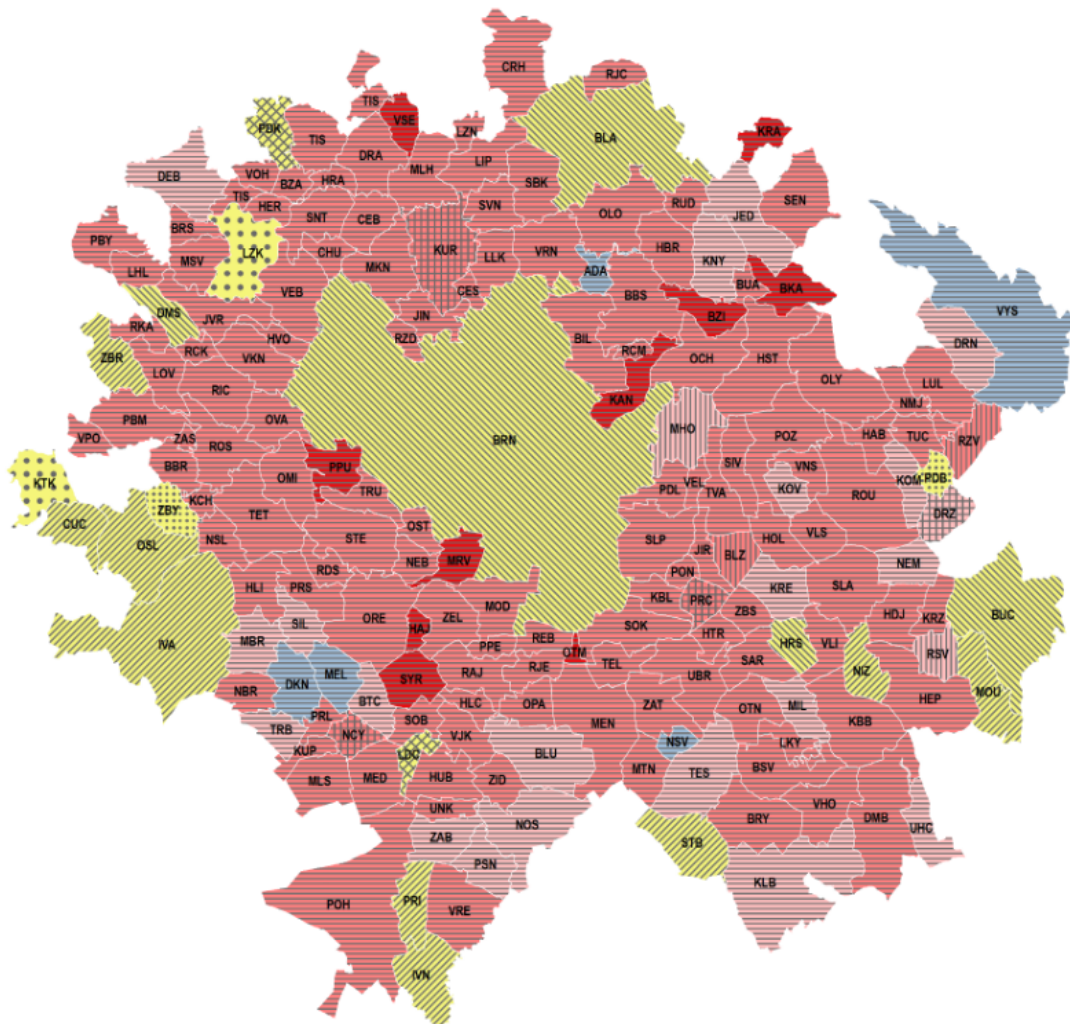
musí být růst v zázemí fyzicky oddělen od jádra?

kdy je to suburbanizace a kdy urbanizace?

jak vymezit jádro a zázemí?

INDEX ZMĚNY 2011/1991

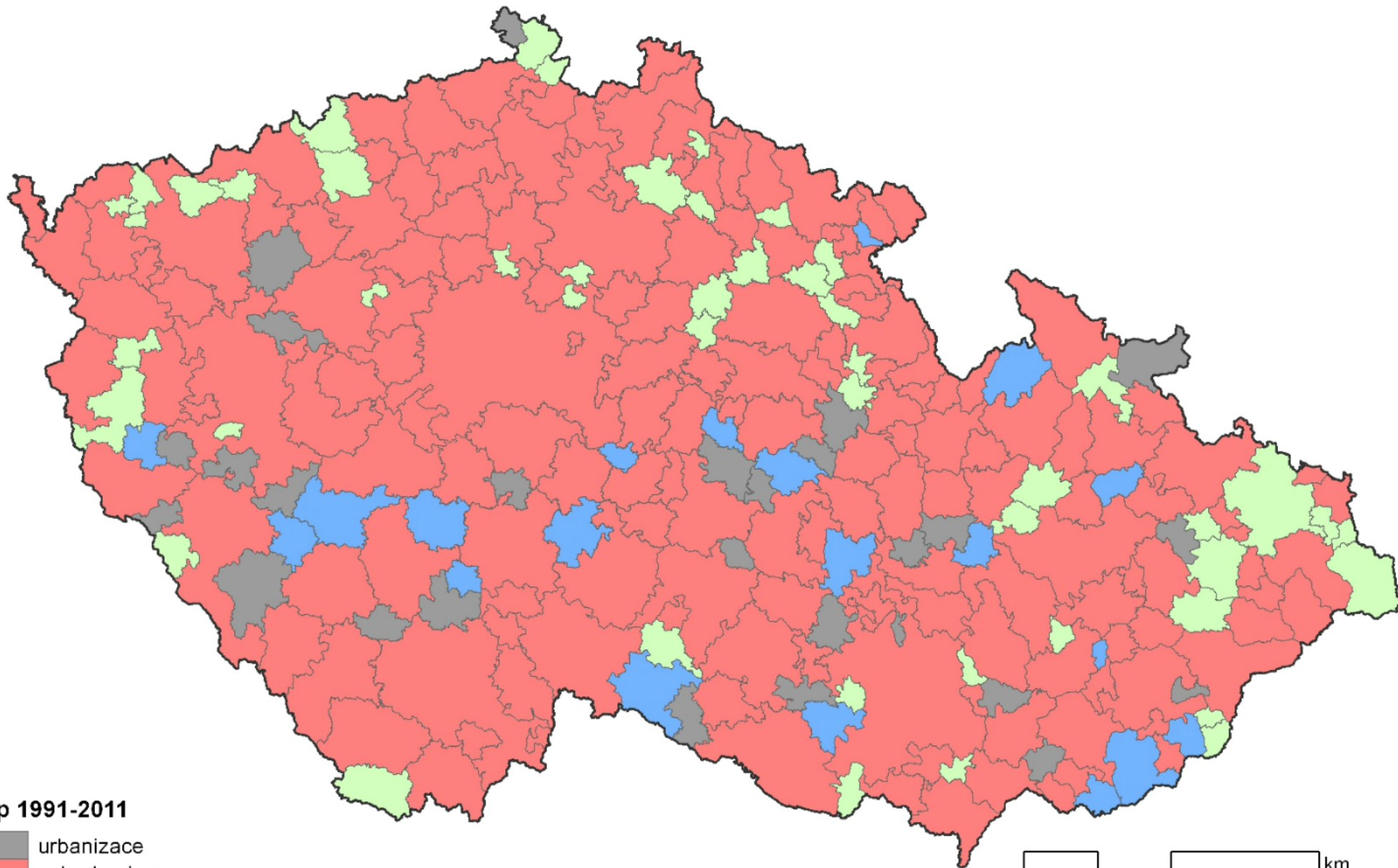

■ mírný pokles
 ■ stagnace
 ■ mírný nárůst
 ■ nárůst
 ■ silný nárůst

hlavní faktor celkového přírůstku / úbytku:

 migrační přírůstek/úbytek	 přirozený přírůstek	 migrační a přirozený přírůstek
 kladný migrační přírůstek	 záporný migrační přírůstek	 kladný přirozený přírůstek
 záporný přirozený přírůstek	 kladný migrační přírůstek a záporný přirozený přírůstek	

typ 1991-2011

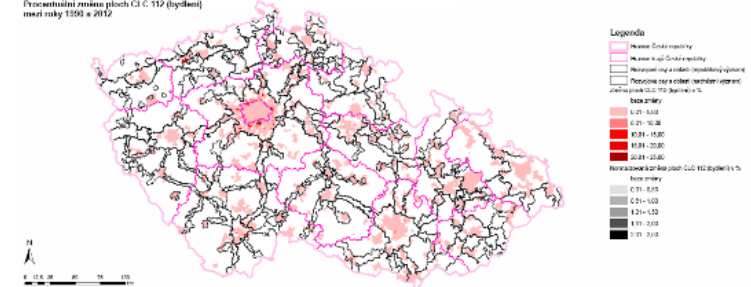
- urbanizace
- suburbanizace
- desurbanizace
- pokles všechny zóny

0 25 50 100 km

rezidenční SUBURBANIZACE

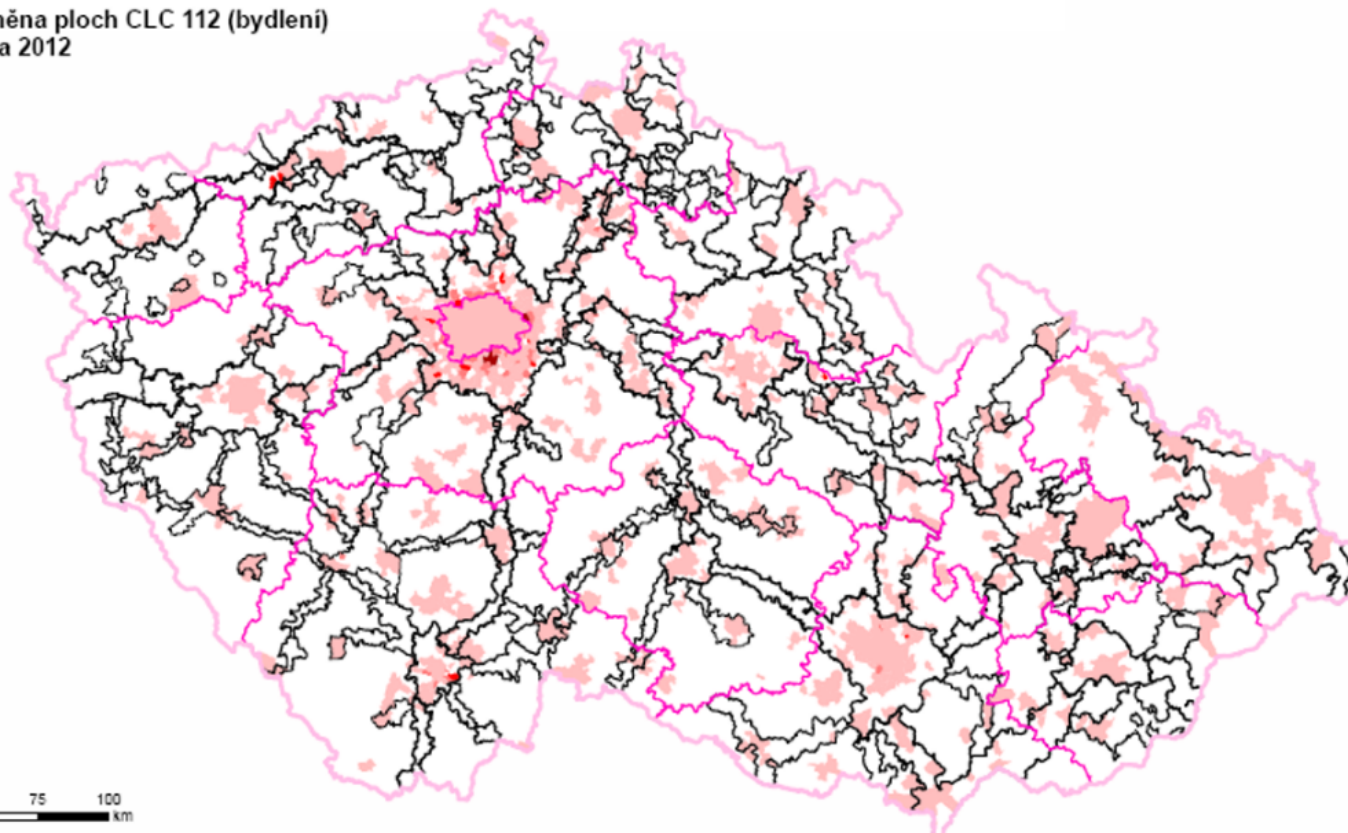
	SUBURBANIZÉR 	CÍLOVÁ OBEC 	MĚSTSKÝ REGION
FYZICKÉ (A FUNKČNÍ) PROSTŘEDÍ	+	Lepší životní prostředí Rodinný domek za městem Prestiž spojená s vlastnictvím domu	Zlepšení technické infrastruktury (inženýrské sítě, dopravní komunikace) Vyšší příjmy obce
	-	Více času v dopravě (nutnost použití auta, špatná obslužnost hromadnou dopravou) Špatná občanská vybavenost	Narušení urbanistické struktury, architektonického rázu (např. uniformní nebo eklektická architektura) Nedostatek veřejného prostoru Náklady na údržbu inženýrských sítí a komunikací Nedostatečná kapacita technické infrastruktury (např. čistírna, rozvodna) a občanské vybavenosti (např. školy, školky)
SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ	+	Život v lokalitě obývané sociálně silnějšími skupinami Větší bezpečí	Příchod mladších, vzdělanějších a bohatších obyvatel Zvýšená politická participace Populační růst obce
	-	Izolovanost některých skupin (zelené vdovy, teenageři)	Riziko konfliktů mezi původními a novými rezidenty (odlišný sociální status a životní styl) Nepřihlašování trvalého bydliště nových rezidentů v obci V nových suburbích chybí místa k setkávání (veřejné prostory, hospody apod.)

Vývoj ploch bydlení mezi roky 1990 - 2012 (CORINE Land Cover)
Procentuální změna ploch C1 C. 112 (bydlení) mezi roky 1990 a 2012

Vývoj ploch bydlení mezi roky 1990 - 2012 (CORINE Land Cover)

Procentuální změna ploch CLC 112 (bydlení)
mezi roky 1990 a 2012

Legenda

- Hranice České republiky
- Hranice krajů České republiky
- Rozvojové osy a oblasti (republikový význam)
- Rozvojové osy a oblasti (nadmístní význam)

Změna ploch CLC 112 (bydlení) v %

beze změny

- 0,01 - 5,00
- 5,01 - 10,00
- 10,01 - 15,00
- 15,01 - 20,00
- 20,01 - 25,00

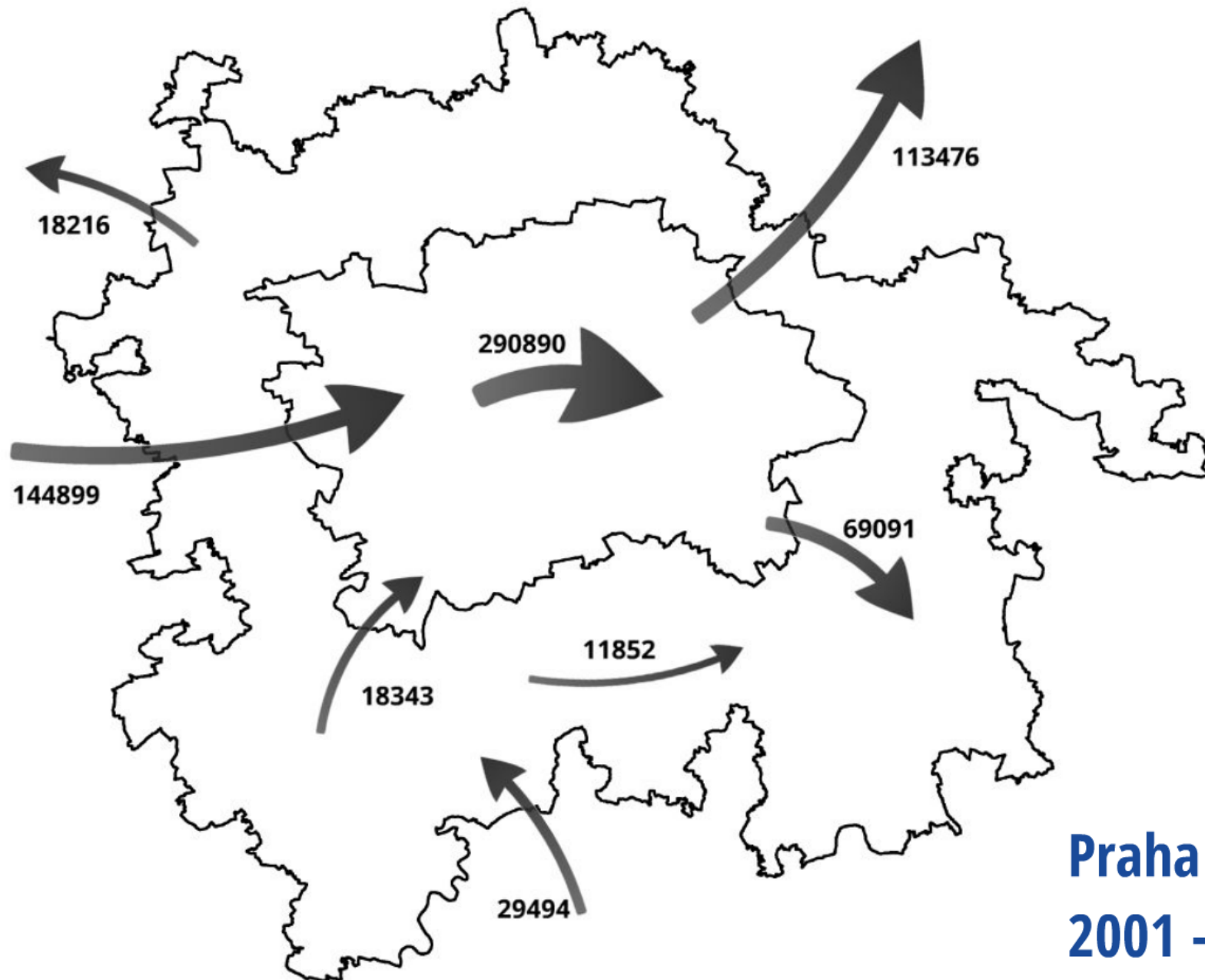
Normalizovaná změna ploch CLC 112 (bydlení) v %

beze změny

- 0,01 - 0,50
- 0,51 - 1,00
- 1,01 - 1,50
- 1,51 - 2,00
- 2,01 - 2,50

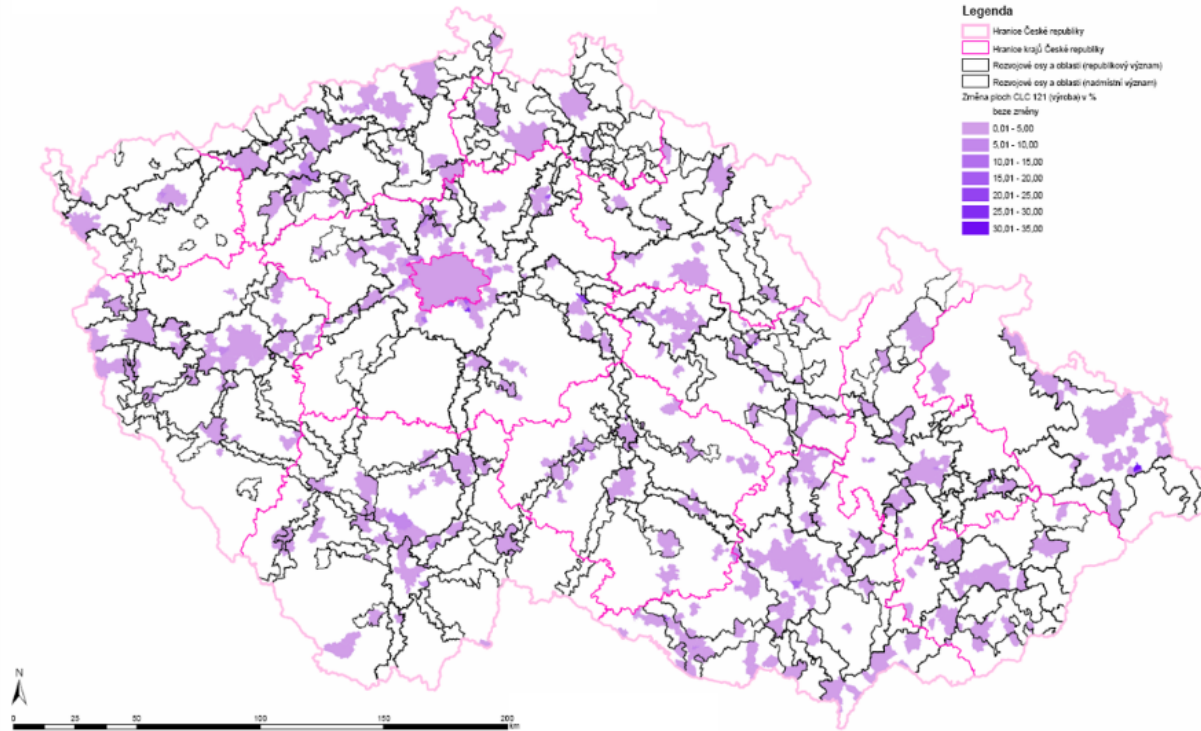
rezidenční SUBURBANIZACE

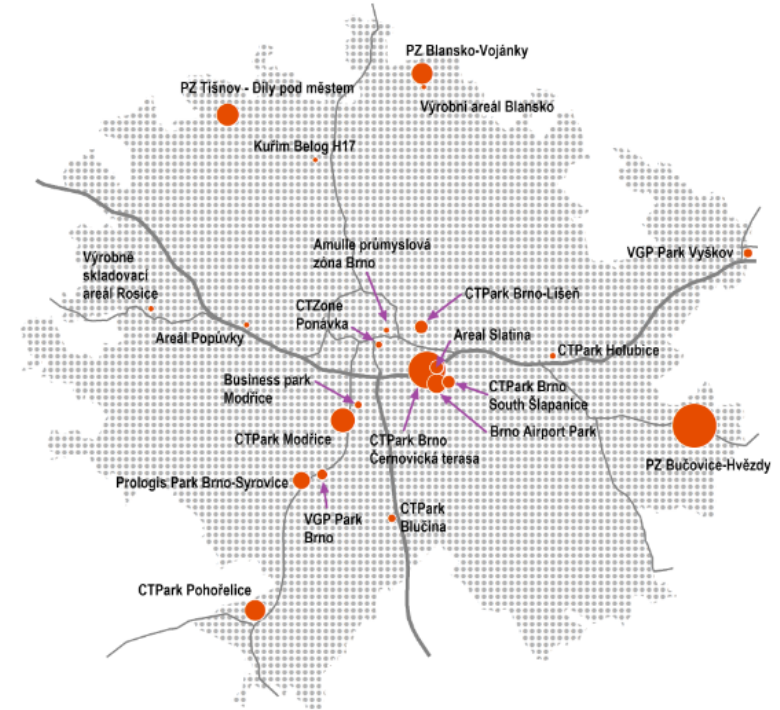
**Praha a zázemí
2001 - 2010**

komerční SUBURBANIZACE

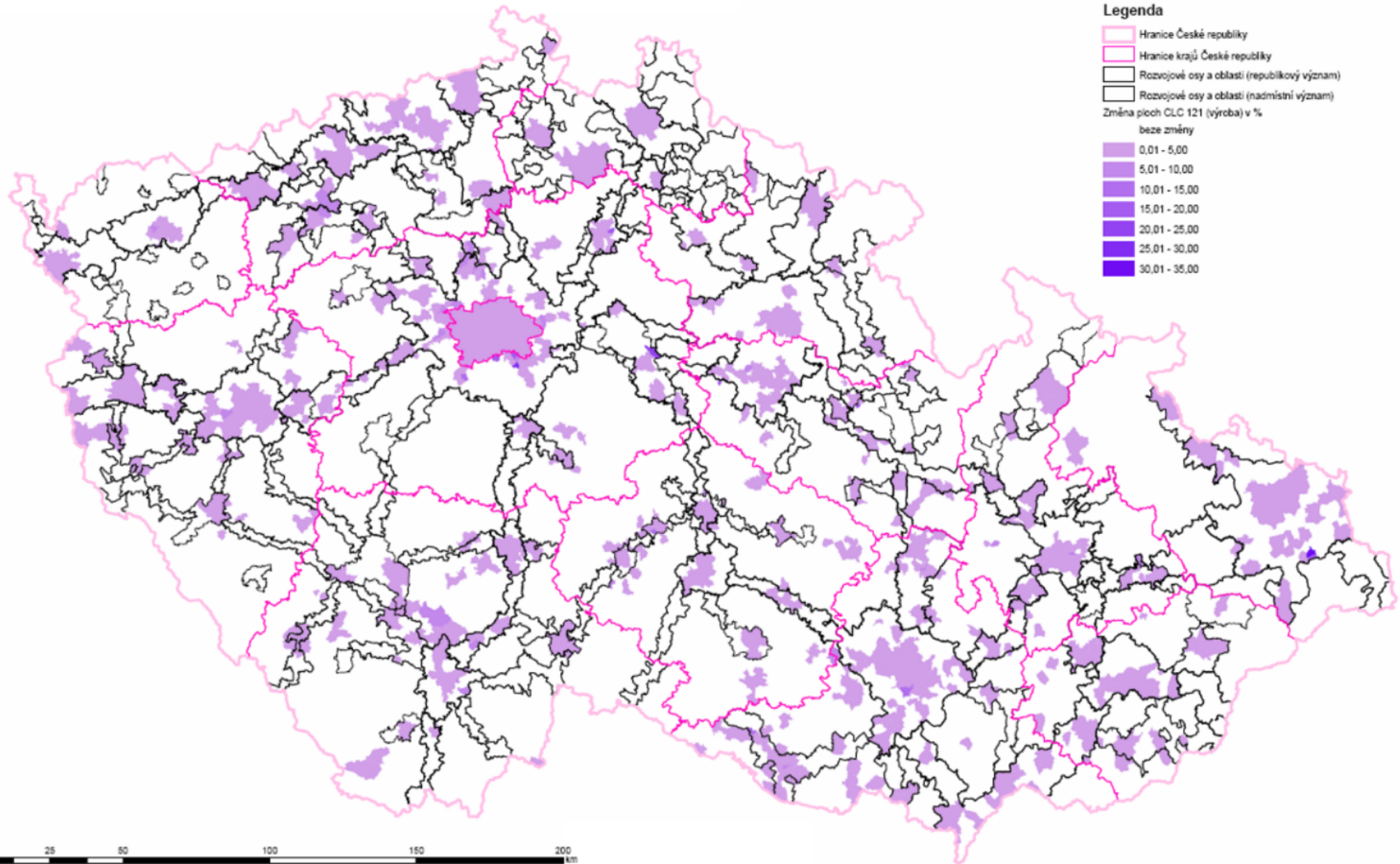
Vývoj ploch výroby 1990 - 2012 (CORINE Land Cover)

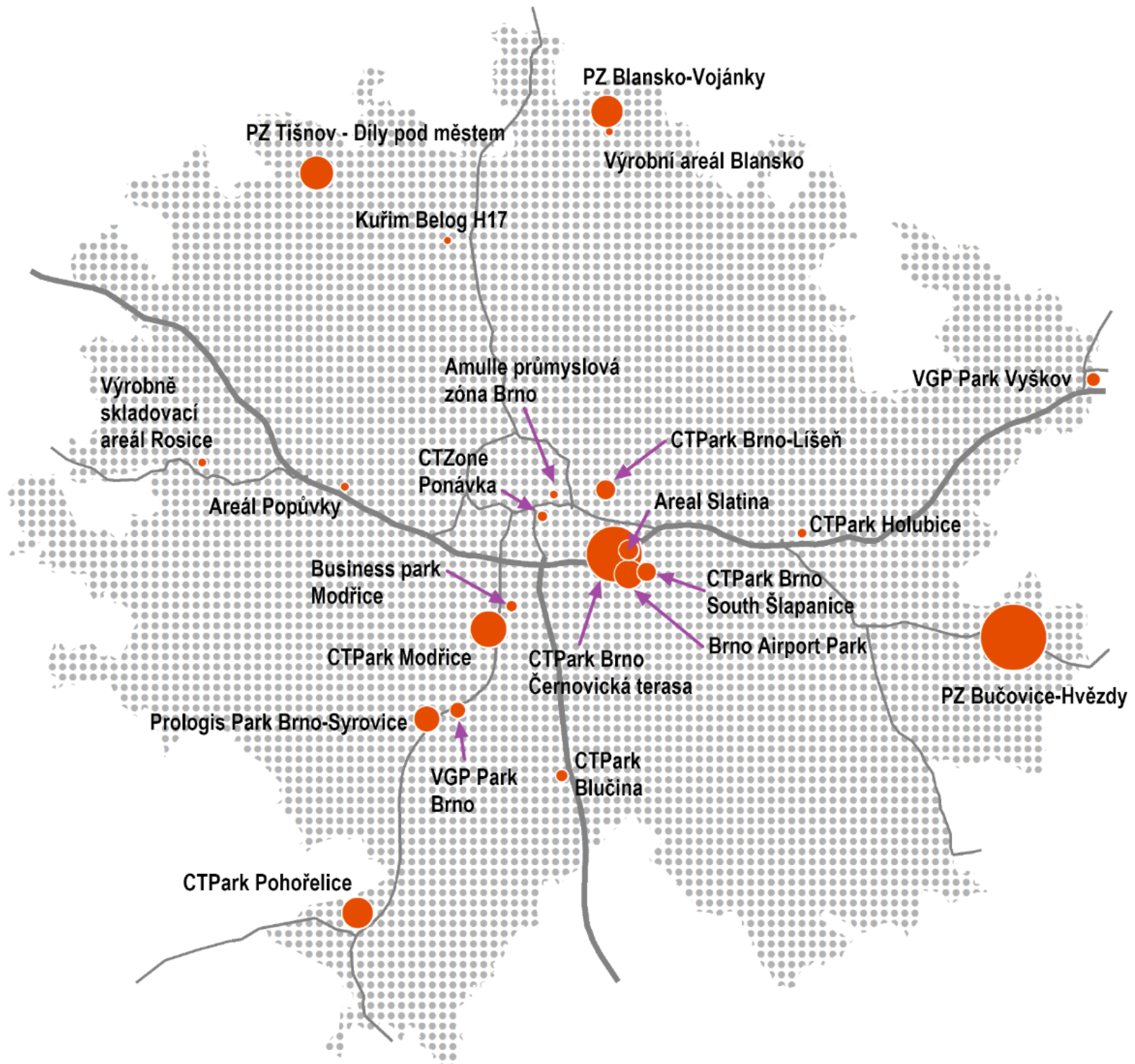

09

Vývoj ploch výroby 1990 - 2012 (CORINE Land Cover)

POLARIZACE

prohlubování rozdílů / heterogenity v rámci sídelního systému

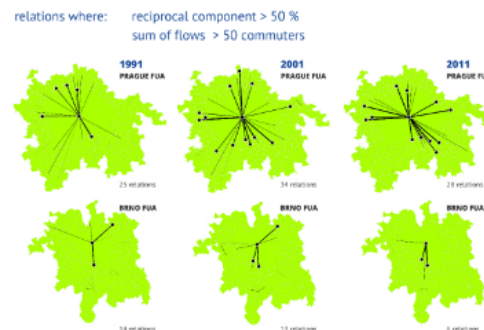
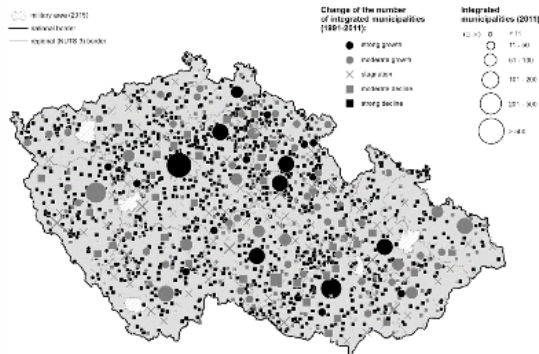
venkov X město

jádro X periferie

růstový X regresní

posilování menšího počtu velkých center

Size category of centres (number of jobs) ^d	Number of centres			Number of incoming significant flows (number of integrated municipalities)						Total number of commuters (within SF)			
	1991 ^b	2011 ^a	2011/1991 ^d	1991 ^b	2011 ^a	2011/1991		1991 ^b	2011 ^a	2011/1991 ^c			
						<i>abs.</i>	<i>per 1 centre</i>			<i>abs.</i>	<i>per 1 centre</i>		
100 000<	4	4	1.0 ↔	861	1615	1.9 ↑	1.9 ↑	187,656	312,810	1.8 ↑	1.8 ↑		
30 001-100 000	18	10	0.6 ↓	971	1033	1.1 ↑	1.9 ↑	166,444	143,583	0.9 ↓	1.7 ↑		
15 001-30 000	33	26	0.8 ↓	1304	1168	0.9 ↓	1.1 ↑	171,981	131,273	0.8 ↓	1.0 ↔		
7501-15 000	55	49	0.9 ↓	1470	1579	1.1 ↑	1.2 ↑	147,315	137,064	1.0 ↔	1.1 ↑		
3001-7500	145	97	0.7 ↓	1839	1705	0.9 ↓	1.4 ↑	149,458	102,426	0.7 ↓	1.1 ↑		
3000>	1250	671	0.5 ↓	2878	1868	0.6 ↓	1.2 ↑	120,149	56,056	0.5 ↓	0.9 ↓		
All centres	1505	857	0.6 ↓	9323	8968	1.0 ↔	1.7 ↑	943,003	883,212	1.0 ↔	1.8 ↑		

zvětšování "rastru" každodenního života v sídelním systému

"přeskakování" menších sídel jako center

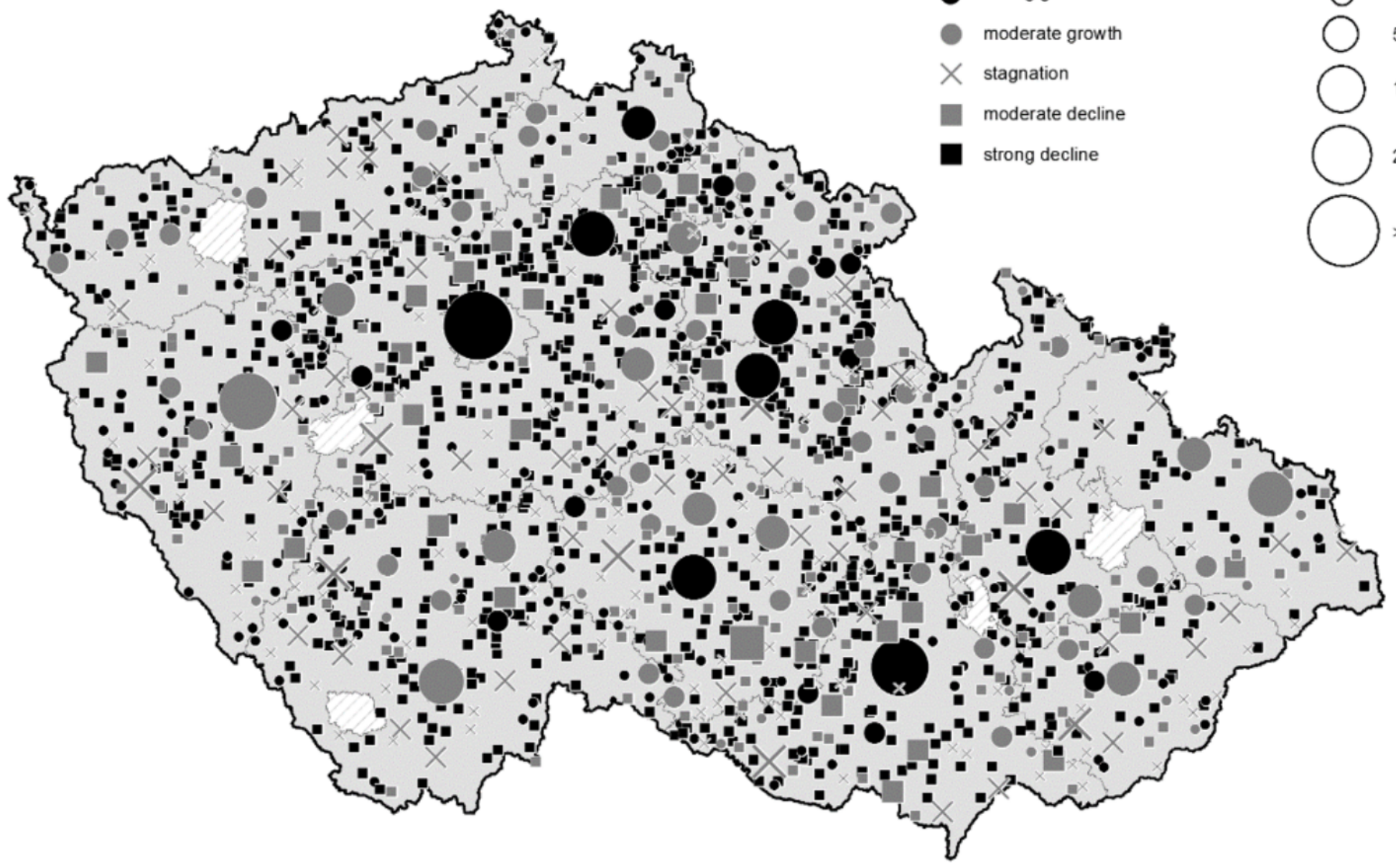
 military area (2015)
 national border
 regional (NUTS 3) border

**Change of the number
of integrated municipalities
(1991-2011):**

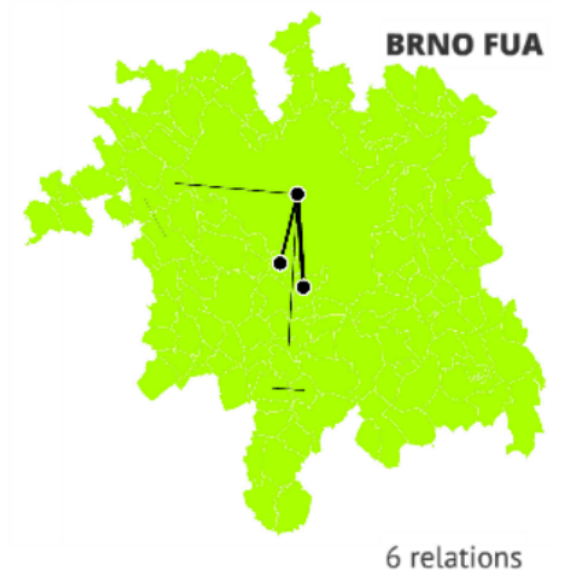
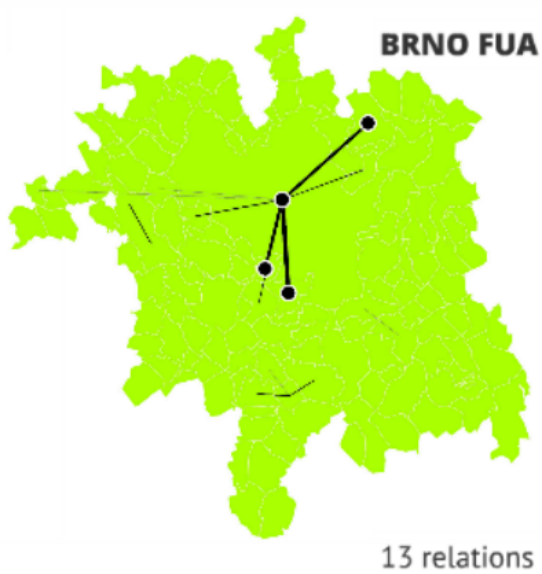
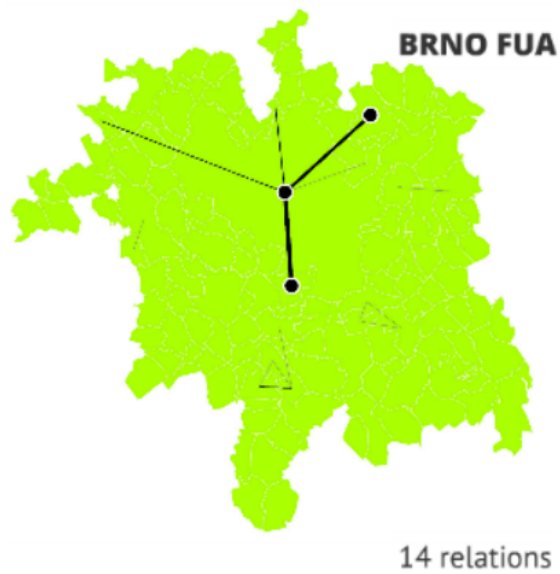
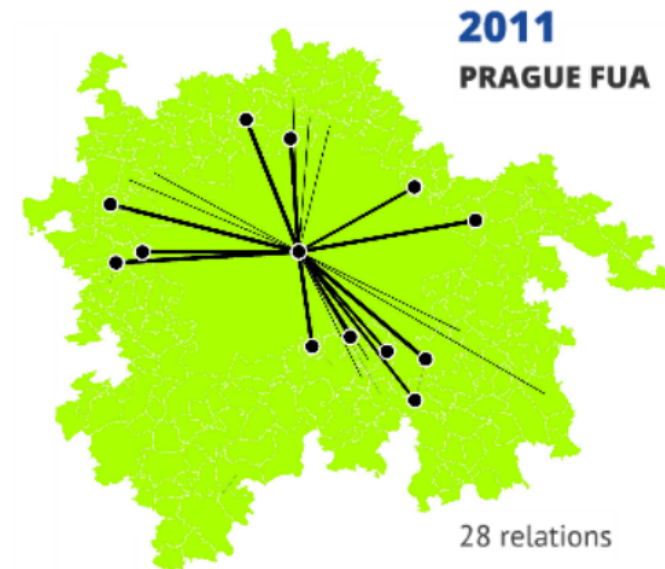
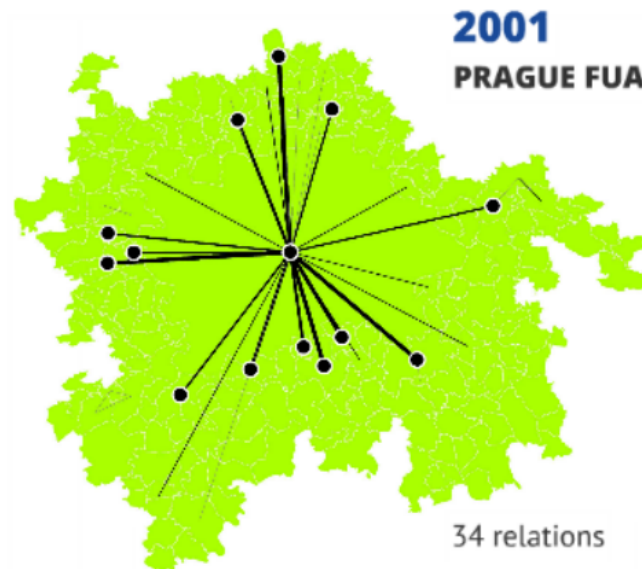
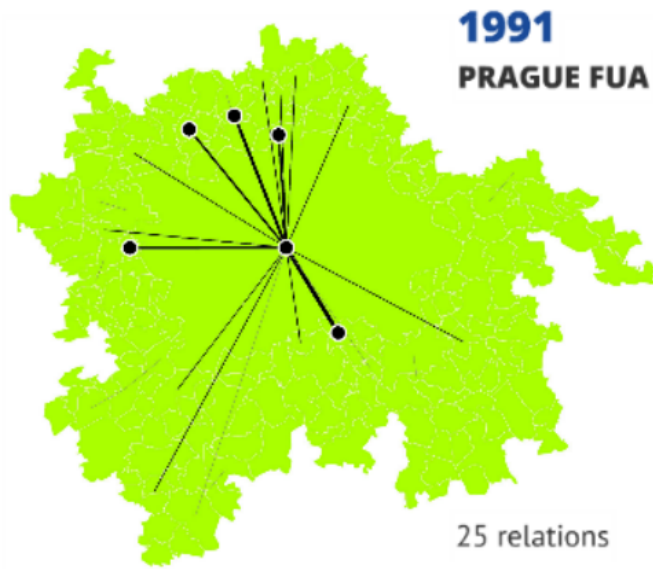
- strong growth
- moderate growth
- stagnation
- moderate decline
- strong decline

**Integrated
municipalities (2011):**

- (□ X) ○
- < 11
 - 11 - 50
 - 51 - 100
 - 101 - 200
 - 201 - 500
 - > 500

relations where: reciprocal component > 50 %
sum of flows > 50 commuters

POLARIZACE

prohlubování rozdílů / heterogenity v rámci sídelního systému

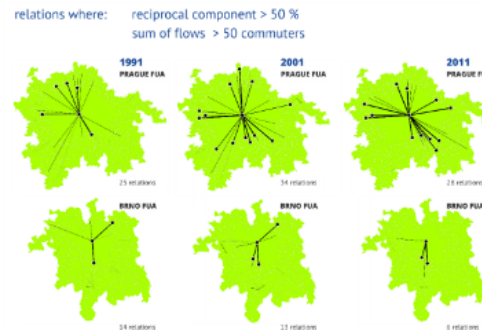
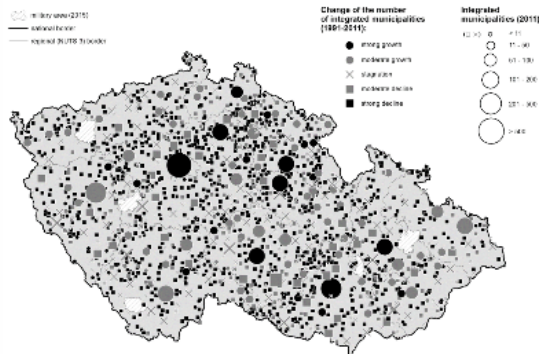
venkov X město

jádro X periferie

růstový X regresní

posilování menšího počtu velkých center

Size category of centres (number of jobs) ^d	Number of centres			Number of incoming significant flows (number of integrated municipalities)						Total number of commuters (within SF)			
	1991 ^b	2011 ^a	2011/1991 ^d	1991 ^b	2011 ^a	2011/1991		1991 ^b	2011 ^a	2011/1991 ^c			
						<i>abs.</i>	<i>per 1 centre</i>			<i>abs.</i>	<i>per 1 centre</i>		
100 000<	4	4	1.0 ↔	861	1615	1.9 ↑	1.9 ↑	187,656	312,810	1.8 ↑	1.8 ↑		
30 001-100 000	18	10	0.6 ↓	971	1033	1.1 ↑	1.9 ↑	166,444	143,583	0.9 ↓	1.7 ↑		
15 001-30 000	33	26	0.8 ↓	1304	1168	0.9 ↓	1.1 ↑	171,981	131,273	0.8 ↓	1.0 ↔		
7501-15 000	55	49	0.9 ↓	1470	1579	1.1 ↑	1.2 ↑	147,315	137,064	1.0 ↔	1.1 ↑		
3001-7500	145	97	0.7 ↓	1839	1705	0.9 ↓	1.4 ↑	149,458	102,426	0.7 ↓	1.1 ↑		
3000>	1250	671	0.5 ↓	2878	1868	0.6 ↓	1.2 ↑	120,149	56,056	0.5 ↓	0.9 ↓		
All centres	1505	857	0.6 ↓	9323	8968	1.0 ↔	1.7 ↑	943,003	883,212	1.0 ↔	1.8 ↑		

zvětšování "rastru" každodenního života v sídelním systému

"přeskakování" menších sídel jako center

děkuji za pozornost

